Siun SOTE

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue

Palvelustrategia ja vaikuttamistoimielinten toimintasääntö

Ilkka Naukkarinen

Hallintojohtaja, vs. strategiajohtaja

Siun SOTE

Palvelustrategia

Palvelustrategian aikataulu

- 9.10.2024 aluevaltuusto päätti Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategiasta ja –verkkosuunnitelmasta
- **Palvelustrategia ja –verkkosuunnitelma on päivitettävä**, koska se kytkeytyy kiinteästi uuteen hyvinvointialuestrategiaan ja myös syksyn 2026 YT-neuvottelutulokseen
  - 27.10. aluehallituksen info
  - Vk 46 vaikuttamistoimielimet
  - 30. 10 – 15.11. lausuntoaika
  - 17.11. aluevaltuuston seminaari
  - 18.11. tulevaisuuslautakunta
  - 24.11. aluehallitus
  - 10.12. aluevaltuusto

Palvelustrategian päivitys perustuu

- Päivitettyyn HVA-strategiaan

- Ministeriöiden antamaan ohjeistukseen (11/2026 vuosineuvottelun suositukset, lisärahoitukselle asetetut ehdot, aiemmat lainanottovaltuuspäätökset, rakennusinvestointeja koskevat päätökset)
  - Mm. Joensuun alueellisen sote-keskuksen vaikutukset perustason sote-palvelujen järjestämiseen Joensuun alueella

- Aluevaltuuston ja ministeriöiden hyväksymän alijäämän kattamissuunnitelmanvuosille 2027-29 toimeenpanoon → Vuoden 2027 talousarviovalmisteluun

Joensuun alueellisen sote-keskuksen aikajana

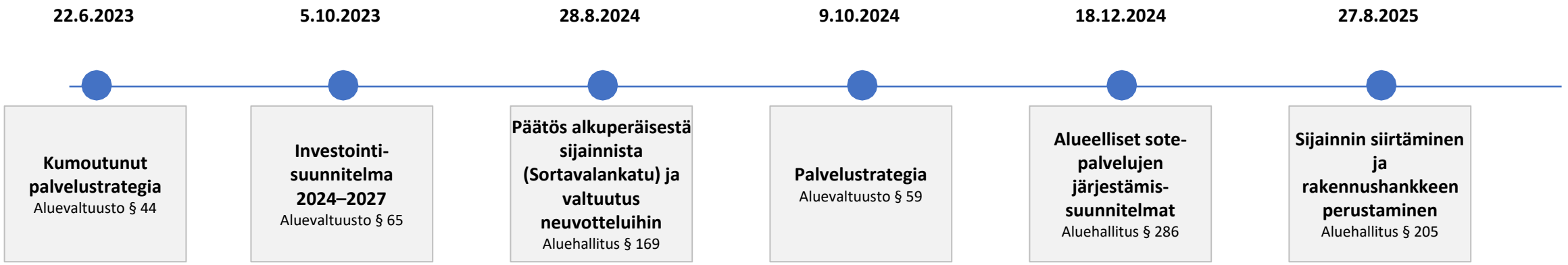

Joensuun sote-keskuksen on määrä valmistua v. 2028 loppuun mennessä

Palvelustrategian keskeisimmät muutokset

- Strategia-asiakirjaa on tiivistetty ja faktat päivitetty (esim. eläköitymisennuste ym.)

- Palveluverkon runko muodostuu jatkossakin sote-keskuksista ja -asemista. Näihin ei esitetä muutoksia.

- Sote-palvelupisteitä ei "lukita" karttakuvaan, vaan palvelujen saavutettavuutta parannetaan liikkuvien lähipalvelujen toimintamallilla. Ammattilaiset liikkuvat kiinteään toimipisteeseen tai liikkuvien hoitoyksiköiden avulla lähelle asukkaita (esim. kouluille, päiväkoteihin, asumisyksiköihin)
    - Tekstilisäys: sote-palvelupisteet luetellaan strategia-asiakirjassa

Palvelustrategian keskeisimmät muutokset

- Strategia-asiakirjassa ei määritellä yksittäisten sote-keskusten, -asemien tai -palvelupisteiden palveluvalikoimaa. Hallintosäännön mukaisesti aluehallitus päättää sote-keskusten alueellisista järjestämissuunnitelmista osana palvelustrategian toimeenpanoa.
  - Tekstilisäys: määritellään lakisääteiset terveyspalvelut ja sosiaalipalvelut yleisellä tasolla

- Asiakirjaan on sisällytetty malli, jolla varaudutaan normaaliajan häiriötilanteisiin. (Pielisen Karjala, Joensuun seutu ja Keski-Karjala). Näiden alueellisten sote-keskusten toiminta turvataan kaikissa olosuhteissa.

- Palvelustrategialle on määritelty tavoitteet ja mitattavat avaintulokset hva-strategian toimeenpanon ja tavoitellun muutoksen etenemisen seurannan varmistamiseksi

Terveyspalveluja ovat mm.

- Terveydenhuollon tavoitteena on edistää ja ylläpitää väestön terveyttä, hyvinvointia, työ- ja toimintakykyä ja sosiaalista turvallisuutta sekä kaventaa terveyseroja. Terveyspalvelut jaetaan perusterveydenhuoltoon ja erikoissairaanhoitoon.

- **Perusterveydenhuollon palveluita** järjestetään sote-keskuksissa, -asemilla ja sote-palvelupisteissä. Niitä ovat muun muassa neuvola-, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut, avosairaanhoidon lääkärin ja hoitajan vastaanottotoiminta, suun terveydenhuolto, perustason mielenterveys- ja päihdehoito sekä perusterveydenhuollon osastohoito ja kuntoutus.

- **Erikoissairaanhoidon palveluita** järjestetään pääosin Pohjois-Karjalan keskussairaalassa ja sen poliklinikoilla. Niihin sisältyvät eri erikoisalojen tutkimukset ja hoito. Erikoissairaanhoitoon pääsy toteutuu hoidonporrastuksen kautta tietyin kriteerein ja edellyttää yleensä lähetettä.

Perustason sosiaalipalveluita ovat mm.

- Sosiaalityö ja sosiaaliohjaus
- Sosiaalinen kuntoutus
- Palvelu taloudellisen toimintakyvyn edistämiseksi
- Perhetyö
- Lapsiperheen kotipalvelu
- Kotihoito
- Tukipalvelut
- Asumispalvelut (tilapäinen asuminen, tuettu asuminen, yhteisöllinen asuminen ja ympärivuorokautinen palveluasuminen)
- Laitospalvelut
- Liikkumista tukevat palvelut
- Päihde- ja riippuvuustyö
- Päihde- ja riippuvuustyön erityiset palvelut
- Mielenterveystyö ja mielenterveystyön palvelut
- Päihde- ja mielenterveystyö
- Kasvatus- ja perheneuvonta
- Lapsen ja vanhemman välisten tapaamisten valvonta
- Omaista ja läheistä hoitavan henkilön vapaat
- Opiskeluhuollon kuraattoripalvelut

Erityistason sosiaalipalveluja ovat mm.

- Vammaispalvelut
- Kehitysvammaisten erityishuolto
- Täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki
- Lastensuojelu
- Kuntouttava työtoiminta
- Lapsen huoltoon ja tapaamisoikeuteen liittyvät tehtävät
- Perhehoito ja omaishoidon tuki.

Sote-keskukset ja Sote-asemat kartalla

- Nurmes, Joensuu ja Kitee toimivat myös kaikissa normaaliolojen häiriötilanteissa
- Palvelustrategiassa ei määritellä yksittäisten sote-keskusten, -asemien tai -palvelupisteiden palveluvalikoimaa

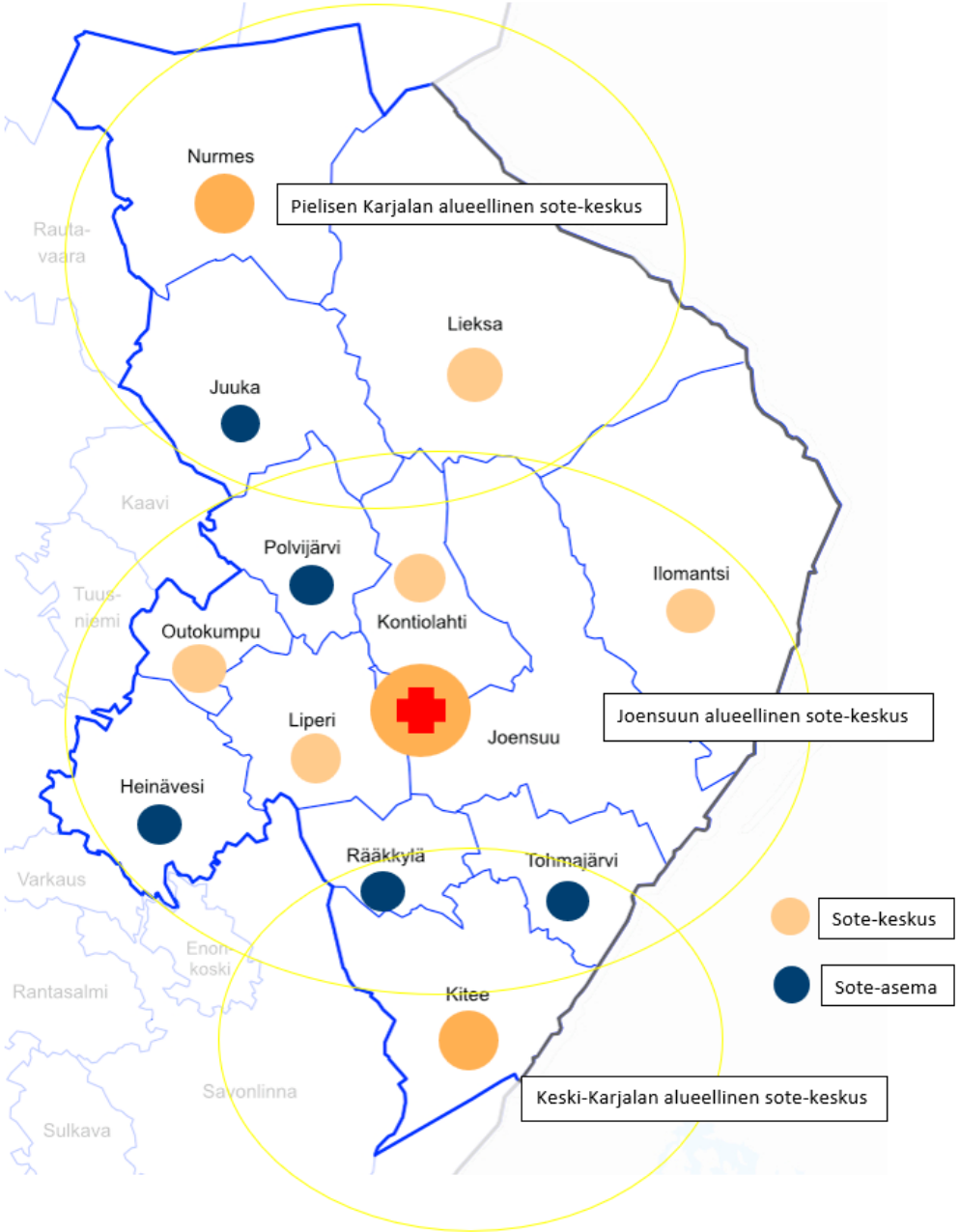

Vaikuttamistoimielinten toimintasääntö

Taustaa

- Vaikuttamistoimielimet vahvistaneet itselleen toimintasääntöjä (5 kpl)
  - Säännöt poikkeavat hyvinvointialueen kokousmenettelyä koskevien hallintosäännön määräysten kanssa
- Hyvinvointialueella keskitetty sihteeripalvelut Johdon tukitoiminnot – palveluyksikköön
  - Järjestää teknisen sihteerityöpanoksen toimielinten esityslistojen ja pöytäkirjojen laatimiseen sekä kokousvarauksiin
  - Yksikön henkilöstössä ollut suhteellisen paljon vaihtuvuutta ja toimielinten eri käytännöt aiheuttavat kitkaa esim. nopeissa sijaisjärjestelyissä
- Hyvinvointialueen varsinaisten toimielinten asiavalmistelussa usein aikataulukapeikkoja, ja hallintosäännöstä poikkeavat käytännöt aiheuttavat epäjatkuvuutta aika ajoin kireisiin ’oletusarvoisiin’ valmisteluaikatauluihin

Vaikuttamistoimielimet HyvL

- 32 § säännöskohtaiset perustelut
  - Vaikuttamistoimielimen toiminnan edistämiseksi olisi suositeltavaa, että aluehallitus hyväksyisi vaikuttamistoimielimille toimintasäännöt, joissa voitaisiin todeta muun muassa toimielimen lakisääteiset ja mahdolliset muut tehtävät, jäsenten lukumäärä ja valintatapa, toimikausi, kokous- ja toimintakäytännöt, puheenjohtajan valinta, sihteerin tehtävien hoitaminen, toimintasuunnitelman laatiminen ja toimintakertomuksen antaminen sekä yhteistyö kuntatason vaikuttamistoimielimen kanssa. Toimintasäännön tulisi jättää vaikuttamistoimielimelle mahdollisuuksia kehittää myös itse toimintaansa haluamaansa suuntaan
- Vaikuttamistoimielimet eivät käytä hyvinvointialueelle kuuluvaa päätösvaltaa
- Vaikuttamistoimielimiin ei sovelleta esteellisyyssäännöksiä eikä tasa-arvolain vaatimuksia toimielimen sukupuolijakaumasta

Vaikuttamistoimielimet hallintosäännössä

- Vaikuttamistoimielinten tehtävät määrätty hallintosäännön 3 luvussa 18 – 22 §:ssä
  - Osallisuusvaliokunnan tehtävänä edistää hyvinvointialueen asukkaiden ja palvelujen käyttäjien osallisuutta ja vaikuttamista hyvinvointialueen toimintaan
  - Muiden vaikuttamistoimielinten tehtävänä vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai se arvioi olevan merkitystä edustamansa kansalaisryhmän tarvitsemien palvelujen kannalta
  - Kyseisten ryhmien osallistumis-, vaikuttamis- ja toimintamahdollisuuksien edistäminen, lausuntojen antaminen ja aloitteiden tekeminen

Aluehallituksen suhde vaikuttamistoimielimiin

- Hallintosääntö 9 §, aluehallituksen tehtävät, kohta 18
  - Hallitus asettaa hyvinvointialueen nuorisovaltuuston, vanhusneuvoston, vammaisneuvoston ja muut vaikuttamistoimielimet sekä valvoo ja ohjeistaa näiden, ja alaistensa jaostojen toimintaa

  - Poikkeus: aluevaltuusto valitsee osallisuusvaliokunnan, mutta P-K hva:n hallintosäännössä se kuitenkin rinnastetaan vaikuttamistoimielimeksi ja näin aluehallituksen ohjauksen alaiseksi toimielimeksi

Vaikuttamistoimielinten toimintasääntö

- Kokouskäytännöt saatetaan soveltuvin osin hallintosäännön 14 luvun mukaisiksi
- Merkittävimmät muutokset vallitseviin käytäntöihin nähden
  - Asialistat lähetettävä vähintään 4 kalenteripäivää ennen kokousta
  - Suositus kokousten määrästä, 6 kokousta/v, joista mahdollisuuksien mukaan 1 yhteinen kokous kaikille
- Yksittäisiä poikkeuksia
  - Nuorisovaltuusto (toimikauden määrittely, alemman kokouspalkkioiden erotuksen käyttäminen muuhun, 2 varapuheenjohtajaa)
  - Osallisuusvaliokunta (pj:n palkkio ja mahdollisuus ansiopäivärahaan, hallituksen nimeämällä edustajalla mahdollisuus osallistua kokouksiin)

Kiitos!